

K današnjim napredovanjem

Z uradniškim zakonom je bilo ukinjeno avtomatično napredovanje. Uzakonjeni so bili sicer krajši roki, toda napredovanje so se zavlekla. Po novem zakonu se »more« napredovati samo na izpraznjeno mesto v višji skupini, če je kandidat predhodno prebil predpisani minimalni rok v nižji skupini (v IX. 4, v ostalih učiteljskih skupinah pa 3 efektivna leta). Vse našteje zapreke bi ne bile najhujše, če bi bilo dovolj kredita. Vsakoletni letni kredit je namreč tisti regulator, ki odloča o številu napredovancev. V prvih letih novega uradniškega zakona so se vršila napredovanja normalno, t. j. učitelj je čakal na višjo skupino nekaj mesecev, včasih tudi le 14 dni. Šele l. 1933, ko je bilo za eno leto ustavljeno vsako napredovanje, so nastale resne ovire za normalno napredovanje. Prepričan sem namreč, da je zakonodavec imel resničen namen izvesti napredovanja v minimalnih rokih in je gotovo upošteval tudi finančno možnost. Gospodarsko kritična doba je preprečila redna napredovanja posebno pri učitelstvu. Pri drugih ustanovah je namreč napredovanje redno. Radi zastoja se je od leta do leta množilo število učiteljev, ki so in še morajo čakati na višje skupine. Iz statistike, ki sem jo objavil v številki 26. »Učit. tovariš«, je razvidno, da čaka 1155 učiteljev na V. skupino, 753 na VI., 820 na VII., 650 na VIII. in 270 na IX., skupaj 3648 ali 75 % vsega učiteljstva. Ta številka pove pač dovolj. Tako visokega števila ni v nobeni drugi stroki. Od tega števila jih čaka 715 nad 5 let (8 let v skupini), 740 štiri leta, 1035 tri leta, 578 dve leti in 580 eno leto. Toda čakanje na višje skupine bi še ne napravilo nič, če bi vsi učitelji in uradniki napredovali po istem in enakem ključu. Tako pa nekateri čakajo 1 leto, drugi pa 3 leta. Ali učitelj preide v V. skupino po 34 letih službe, poštni uradnik pa po 21 letih! Vse to povzroča nevoljo in kritiko.

Pri napredovanjih zadnjih let sta bili prav posebno prizadeti VIII. in IX. skupina. V poslednjih 3 letih je napredovalo v VIII. skupino okrog 100 učiteljev, za IX. skupino je ta številka nekoliko višja, ker je bilo lanske leto nekaj več napredovanj pripravnikov. Napredovanja v VII. in VI. skupino so bila

nekoliko boljša. Tako je letos marca napredovalo v VII. skupino 128 in v VI. 168 učiteljev, v VIII. pa eden. K vsemu temu je še pritisnila draginja, ki lega kot mora na uradniške družine. Cene so se dvignile za 25 % (po uradnem indeksu), plače pa so ostale iste. Zato ni čudno, da je uradništvo nezadovoljno in zaženo, ker se plače spričo uradno ugotovljene draginje ne zvišajo in ker mora isto poleg tega še leta in leta čakati na tistih borih nekaj dinarjev povšice.

Glede na vse te razmere so si mlajši učitelji prav gotovo oddahnil, ko so čitali današnja napredovanja. So to nekoliko večja kakor smo jih bili doslej vajeni. Po teh poročilih na napredovalo 188 učiteljev v VIII. skupino in skoro vsi pripravniki v IX. skupino (216). Napredovali so vsi, ki so čakali 1 ali več let. Učitelji, ki so napredovali v VIII. skupino, so v pretežni večini čakali 2 leti, teh, ki bi čakali manj, je malo. V IX. skupino pa so prišli vsi, ki so čakali 1 leto ali več. Napredovanje je bilo objektivno, ker so se upoštevali prvenstveno tisti, ki so čakali najdalje časa. Po tem zadnjem napredovanju je ostalo le prav malo pripravnikov in kakih 450 učiteljev, ki čakajo na VIII. skupino.

Cepprav smo z današnjimi napredovanji lahko zadovoljni, vendar želimo, da ne ostane napredovanje na pol poti, temveč se pristopi k temeljitemu napredovanju v vseh skupinah od IX. do V. Prav vsi, ki so izpolnili pogoje, naj dobijo višjo skupino. Tako se bo popravila vsaj ena krivica. Za vsa napredovanja bi bilo treba 500.000 din. mesečno. Prepričani smo, da se bo to tudi izvedlo, nato pa zvišali prejemki v sorazmerju z draginjo. Ne zahtevamo nič, kar nam ne pripada, zahtevamo samo toliko, kolikor dražje kupujemo življenjske potrebščine. Smo prav skromni, saj nismo nič drugega, kakor stanje pred septembrom 1939. Zvišajo naj se nam prejemki v istem razmerju, kakor se je dvignila draginja, nato pa naj se uvede stroga in poštna kontrola nad cenami, potem pa bo — kakor je lepo napisal nekdo v »Učit. tovariš« — »ves narod, vsa država, kakor en mož stal za vlado in strnjeno bomo stali za vsemi, ki bodo upali streti tej hidri glav«. — a —

klanja vsako tendenco, ki bi stremila za tem, da bi oblatno postalo udejstvovanje, ki ga je prostovoljno sprejelo.

3. Učiteljstvo se zaveda odgovorne službe svojemu narodu in stoji na braniku za ohranitev s težkimi žrtvami pridobljene narodne države Jugoslavije. Svoje delo usmerjamo k realni, pozitivni vzgoji narodne samoniklosti, samozvesti in ponosa povsod in še v podvojeni meri na mejah in v narodnostno ogroženih krajih. Zato odklanjamo neodgovorno, destruktivno vrednotenje svojega dela.

4. Zaradi osiguranja učiteljskega odgovornega dela je bilo med drugim izrečeno: Terjamo izboljšanje našega gmojnega položaja z rednim avtomatičnim napredovanjem, ukinitvijo tretjega draginjskega razreda, stalnost na službenem mestu, priznanje polnih prejemkov poročenim učiteljem. Nujno je treba preprečiti dviganje cen življenjskim potrebščinam in uveljaviti protikorupcijski zakon.

5. Za povezanost učiteljske organizacije z ostalimi organizacijami državnih uslužben-

cev je nujna ukinitev §§ 76. in 78. zakona o državnih uslužbenih.

Zbor je razmotril tudi o položaju v JUU po odepitvi Hrvatov iz enotne stanovske organizacije. Vseh 400 navzočih zborovalcev se je priključilo predlogu sekcije JUU za dravsko banovino, naj ostane vsedržavna stanovska organizacija neokrnjena v življenju, dokler se ne preuredi naša država dokončno. Izšel je za nasvet, naj se pristopi k pripravi za ustanovitev Zveze učiteljskih organizacij kraljevine Jugoslavije, ki jo naj tvori Hrvatsko učiteljsko društvo in JUU, ki obstoja v vseh ostalih banovinah.

Ob 13.15 uri je tov. predsednik zaključil nadvse uspešno zborovanje, obzlatujoč le to, da UPZ ter »Slavski« niso mogli prazniku podčrtati obeležja. Zborovalci so se nato podali k obedu, ki ga je tov. Tori vzorno organiziral, nato so si ogledali črni revir, zvečer pa so se zadovoljni vračali na svoje domove v zavesti, da so za procvit stanovske organizacije opravili koristno delo.

Manifestacija, zares manifestacija učiteljskega pionirstva!

Prekmurska mladina poje

Mladinski pevski zbor JUU državne ljudske šole v Murski Soboti je pod vodstvom tov. Bračka Franca priredil svoj prvi koncert v Sokolskem domu. Tov. Bračko se je predstavil s svojim zborom že na jubilejnim učiteljskem zborovanju. Učiteljstvo je bilo nad vse navdušeno nad malimi pevci. Mladi pevci so pred strogo kritiko prestali prvi nastop in s tem se je vili našim pevcem še večji pogum in vera, da bo uspeh na koncertu sigen. Ti mladi pevci so se v soboto, 4. maja t. l., predstavili s krasnim sporedom murskosoboški publiki, ki je do zadnjega kotečka zasedla sokolsko dvorano. Ze s prvo pesmico so si naši mladi pridobili srca publike in uspeh se je stopnjeval od pesmi do pesmi. Višek tega koncerta pa je zbor dosegel s pesmico »Pastirček« od Gerbiča in z zaključno pesmico »Glejte, že sonce zahaja«. Publika je bila nad melodioznostjo tako navdušena, da je moral zbor pesem ponoviti. Solo pri omenjenih dveh pesmih pa je z dovršeno uglajenostjo odpla učenka VII. razreda Rehn Marica.

Marsikateri mamici je ušla solza veselja, ko je gledala vesele obraze pevcov, slišala čiste glase prekmurskih slavčkov. Morda se je ta mamica spomnila svojih otroških let, ko je bila še lepa slovenska pesem prepovedana v ljudskih šolah in na javnih prostorih. Prekmurski narod ljubi petje že od nekdaj, vendar v predvojnih časih mu ni dopuščal nadležni gospodar — tujec, da bi to narodno bogastvo gojil. Da ljubi naš prekmurski človek slovensko pesem, je pokazal s svojim obiskom. Še nikdar ni videl Sokolski dom v svoji dvorani toliko kmetskih žena in mož, kot ravno v soboto, — še nikdar se med našim ljudstvom ni govorilo toliko o lepoti slovenske pesmi, kot po tem koncertu. Vse to nam dovolj jasno priča, da je nujna potreba oživetja na šolah mladinske, a med narodom pevske zbornice, saj pesem je tista, ki vzbuja v narodu največjo nacionalno povezanost in dviga nacionalen ponos.

Tov. Bračku velja vsa pohvala in mu k uspelemu koncertu čestitam. K. J.

Koncert mladinskih pevskih zborov v Slov. Konjicah

Na praznik, 2. maja t. l., se je tudi letos vršil v Konjicah mladinski pevski koncert. Nastopila sta samostojno zbora, in sicer iz Loč (55 pevcov) pod vodstvom g. Brede Šček-Orel in zbor iz Vitanja (35 pevcov) pod vodstvom gđe. A. Zupanove. Izostal je sicer letos običajni festival mladinske pesmi v našem srezu, ali zato sta ta dva zbora pokazala, kako se z vztrajnim delom goji naša slovenska mladinska pesem, na katero tudi v teh težkih časih ne smemo pozabiti.

Dopoldne je bil koncert za šolsko mladino vseh tukajšnjih šol. Popoldne ob 3. pa je bil koncert za občinstvo, ki je tudi tokrat pokazalo, da ljubi in ceni lepo mladinsko petje. Težko je reči, kateri zbor je bil boljši. Vsi so se potrudili, da nam pokažejo, koliko so napredovali od lanskega leta. In svojo nalogo so častno izvršili.

Zanimivo je to, da so tokrat prevladovala skladbe naše priznane skladateljice g. Brede Šček, ki je pokazala, da ima svoj zbor vsestransko in odlično v oblasti. Nekaj novega pa je bilo tokrat za naše občinstvo, ko je nastopil mladinski kvartet iz Loč, ki je samostojno zapel 3 Brebine pesmi. Povem naj še, da so tvorili ta kvartet bratje in sestre iz družine Tevžar iz Loč. Mala sopranistka Mara je najbolj ugajala in je kar lahko ponosna na svoj srebrni glasek.

Cepprav so prevladovala skladbe skladateljice B. Ščekove, poslušalca nikakor ne utrudijo in dolgočasijo. Nasprotno, — tako peštre in srčkane so, da bi njene pesmi poslušal še in še. Tudi obe Pirnikovi (Jutranjica in Večernica) sta bili odlično naštedirani. Kot nov skladatelj pa se je tokrat predstavil javnosti Silvester Orel z ljubko pesmico »Mati ziblje«. Vsega je bilo podanih 19 skladb in občinstvo je obilno nagradilo s priznavanjem tako pevce, kakor obe dirigentinji. Z veseljem sram smo se poslovlili od naših mladih pevcov izpod zelenega Pohorja in Konjiške gore.

H. S.

Minka Kalinova.

Mogočen učiteljski tabor v Trbovljah

V soboto, 20. aprila, se je zbralo v Trbovljah sedem učiteljskih društev k zborovanju. Zbora, ki ga je organizirala Laška edinica, so se udeležili tovarišice in tovariši iz: Brežic, Celja, Litije, Krškega, Konjic in Šmarja.

Krasen, sončen dan... Po prihodu jutranjih vlakov so Trbovlje prav zaživele, kar v trumah si srečal učiteljstvo, ki si nekam začudeno ogleduje »črni revir«. Ob pol 10. uri se je zgrnila množica slovenskih prosvetnih pionirjev — približno 400 po številu — okrog spomenika blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I., kjer se je izvršila prisrčna nacionalna počastitev spomina našega prvega, največjega, edinega pravičnega in iskrenega prijatelja — kralja Mučenika. Predsednik domačega društva tov. Mahkota Milan je obljubil smrt velikega pokojnika, poudarjal jo, da prav učitelji najbolj pogrešamo Njega, ki nam je nalagal velika dela, dal nam pa tudi vedno in povsod priznanje za naše prizadevanje. Saj nam je kralj že v pismu od 20. avgusta 1931. sporočil z Bleda, da smo jugoslov. učitelji, prežeti ljubezni do svojega naroda in da smo po svojem težkem, a vzvišenem poklicu graditelji narodove duše, njegove nacionalne zavesti in kulture. Končal je tov. predsednik svoj govor z besedami: »Miru, miru, zanj si umrl, še tistega nam izprosi Mučenik — pa bomo učitelji gradili dalje kot do sedaj. To ti obljubljam in kliče: slava!« Nato je bil ob umetniški lik položen lovorjev venec z državnim trakom, na katerem so vpisana zborujoča društva.

Po pietetni svečanosti so se zborovalci podali v dvorano Sokolskega doma, ki je bila okusno okrašena z zastavami ter veliko sliko Nj. Vel. kralja Petra II. Vso prostrano dvorano z obširno galerijo so zborovalci popolnoma zasedli.

Točno ob 10. uri je otvoril, s toplim — tovariškim pozdravom vseh, prav vseh navzočih, zborovanje domačin, predsednik učiteljskega društva za srez Laško, tov. Mahkota Milan. Prav poseben poudarek je dal še zboru dejstvo, da so se istega udeležili tudi g. Klenovšek Jakob, župan iz Trbovelj, g. Plavšak Robert, podžupan trboveljski, dalje zastopnik T. P. D., g. Mirko Kos ter za učiteljstvo meščanske šole rav. g. Lapajne, ki so vsi želeli zborovanju kar največ uspeha; g. Lapajne pa želel, da bi že skoro napočil čas, ko bi imeli vsi, ki bistrimo glave, od profesorja z univerze pa do učiteljice v otroškem vrtcu — skupno organizacijo. (Odobranje!)

Dalje je pozdravil tov. predsednik navzočega prvega slovenskega nadzornika v Prekmurju — tov. Jurka, navzočega okraj. šol. nadzornika E. Vranca, učiteljske veterana tov. Lebarja in Schela, dalje zastopnika sreskega načelnika g. Skrta. Prav posebno topla dobrodošlica pa je veljala tov. predsedniku Kumlju Metodu, velikemu, neustranjenemu in neutrudljivemu borcu za naše pravice. Dvorana ga je gromko pozdravila, kar dokazuje kako cenimo njegovo delo.

Kot prvi je nato pozdravil zbor g. župana, ki je imel govor, kakršnega čuje učiteljstvo le prav redkokdaj iz ust občinskega predsednika. V polni meri priznava g. Klenovšek vse veliko delo, ki ga vrši učitelj v proseh naroda in države. Dejal je še: »Za učiteljstvo in šolo ni škoda denarja. Tu ima narod najbolj bogato naložen kapital!« (Burno odobranje!) Tov. Mahkota se je nato g. županu ponovno zahvalil za njegove laskave ugotovi-

tve, tihoče se učiteljstva. Zbor je nato pozdravil še starosta tov. Jesih Adolf.

Po vseh teh prisrčnih uvodnih formalnostih so prišli zborovalci na delovni program: predavanje tov. Marjana Pavčiča — Trboveljski otrok.

V skoro dveurnem izjavljanju, ki je plod anketiranja trboveljskih otrok od več kot polovice trb. učiteljstva, je podal referent znanstveno točen prerez trb. dece iz vseh mogočih vidikov, ki naj omogočajo natančno poznavanje okolja, v katerem more učitelj s pridom in uspehom delovati.

Vso gospodarsko, socialno in kulturno strukturo Trbovelj, razvoj revirskih otrok v vseh potankostih so pojasnjevali grafikoni (zdala so torej kakor v Rihar) in ki jih je zborovalec tolmačil tov. Kimovec France. Dolgo poročilo, prepleteno s točnimi številkami, povezano z aktualnimi citati ni prav nič utrujalo. Ves referat je bil dokaz znanstvenega dela, ki ga opravlja odsek učit. pokreta v Laškem društvu, poslušalci so zadobili veren pogled na življenje in bitje trboveljske, črne doline, pogled na vse činitele, ki spremljajo njenega malega človeka. Ob zaključku poročila so bili iznešeni še predlogi, kaj je treba storiti, da se vzgoja v dolini še dvigne. Razširiti je potrebno zavetišča, ustanoviti mladinsko čitalnico, uvesti kontrolo nad filmom, celo šport bo treba postaviti na pravo telesno-vzgojno podlago. Krajevni činitelji ter predstavniki oblastev so dobili v referatu kopico napotkov, kaj je treba še storiti za dvig naše šole: učitelji pa so spoznali delo Učit. pokreta v praksi.

Ob koncu predavanja, za katerega sta žela oba referenta izredno spontano odobravanje, je delo še posebno ocenil ter mu priznal znanstveno obdelavo tov. nadzornik Vrane ter pribil, da je ponosen, ko je določen za pedagoškega svetovalca v srezu, kjer se učiteljstvo tako pripravlja za pionirje prosvete.

Situacijsko poročilo je podal tov. M. Kumelj. V njem se je dotaknil vseh perečih problemov, ki trenutno najbolj tangirajo učiteljstvo in to predvsem delo, ki ga je žrtvovala sekcija JUU za ureditev našega gmojnega položaja, ki žal ni rodilo popolnega uspeha. Dalje je pojasnjeval položaj, ki je trenutno nastal med JUU in organizacijo nadzornikov, ki ji predseduje g. Erjavce. Ko je tov. Kumelj sporočil zborovalcem, da ima pripravljenih že 50 tipkanih strani dokaznih predlogov za predložitev sodišču v tožbi proti sekciji, je v dvorani nastal buren aplavz, ki je potrdil, da je vodstvo naše organizacije — pod geslom: poštenje in morala ter skrb za dvig šole in učit. pravice — na pravi poti.

Ob koncu zborovanja je bila predložena sledeča resolucija, ki so jo zborovalci navdušeno sprejeli:

Resolucija.

1. Slovensko učiteljstvo, organizirano v stanovski organizaciji JUU, se zanima za socialne razmere otrok in je zato pripravljeno sodelovati pri vseh prizadevanjih, ki gredo za tem, da bi zboljšala položaj, higieno in zdravje slovenskega otroka.

2. Učiteljstvo se je z navdušenjem odzvalo klicu prilagoditi svoje šolske delo stalno naraščajočim socialnim potrebam. Vsemu pa predpostavlja čast svoje funkcije in od-